

зв'язку України № 430 від 05.07.2010. Режим доступу: <http://uapravo.net/akty/postanova-osnovni/akt8tvdx0b/index.htm>

3. Цивільна авіація України. Державна авіаційна адміністрація Міністерства транспорту України. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.ukraviatrans.gov.ua/>

4. Звіт щодо виконання функцій нагляду за забезпеченням польотів при організації повітряного руху в Україні за 2022 рік. Режим доступу: http://www.avia.gov.ua/zvit_bezp_pol.html

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

А. В. ОЗЕКІН

Аспірант Національного педагогічного університету

імені М. П. Драгоманова

(м. Київ, Україна)

З війни, яку оголосила нашій державі майже рік назад росія, Україна вийде іншою, відкриваючи нову еру свого розвитку. Це буде надзвичайно складний період в історії країни, який вже приніс, серед іншого, численні політичні, економічні та демографічні кризи, подолання яких займе тривалий час, де першочерговим буде створення сучасної економіки, вільної від олігархічного впливу, який не дає їй розвиватися.

Тому, найближче стратегічне завдання, що постало перед Україною – це перехід на шлях інноваційного розвитку, першою чергою у провідних напрямках науково-технічного розвитку країни: атомна енергетика, штучний інтелект, біомедицина, нанотехнології, робототехніка та ін., саме ці технології наочно демонструють переваги у веденні військових дій українського війська над російським агресором – «другою» армією світу.

Попереду в українців ще багато труднощів і величезних викликів, бо зрозуміло, що росія через ганебно розв'язану війну, не має наміру відступати, але майже вже річний перебіг війни на українській землі демонструє всьому світові те, що Україна відстояла свою незалежність і увійшла до Європейського Союзу, бо сам факт існування ЄС в сучасних умовах без нашої держави неможливий.

Тож розвиток освіти у поєднанні з так званими високими технологіями стає сьогодні головною складовою інноваційного розвитку, його «локомотивом», який заперечує цю роль у такого традиційного лідера

науково-технічного прогресу як військово-промисловий комплекс, і важливою ланкою у формуванні соціальної бази науково-технічної політики України є вдосконалення технічного (інженерної) освіти, а також підготовки вчителів трудового навчання і технологій [1; 2; 8].

Основним багатством країни є її людський капітал [5].

Ще у довоєнний період наголошувалося, що наша освіта фактично втратила середню ланку системи професійної підготовки кадрів (ПТУ, технікуми) [7], які виконували важливу функцію у формуванні майбутньої робочої сили шляхом поєднання передових знань і сучасних технологічних навичок, з-за непрестижності робітничих професій через низькотехнологічність виробництва, що малопривабливе для молоді.

Технологічний розрив між Україною та розвиненими країнами щороку поглиблюється. Ліквідація відставання потребує системних змін в методах державного регулювання розвитку економіки, освіти, формуванні інноваційної моделі високотехнологічного розвитку.

Стратегія розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року [5] визначила ключовими проблемами сталого інноваційного розвитку економіки такі: 1) відсутність динаміки інноваційного розвитку; 2) низький рівень розробки та споживання інноваційної продукції; 3) відсутність стратегії інноваційних перетворень; 4) відсутність моделі державної підтримки та сприяння розвитку галузей з високою додатковою вартістю продукту; 5) низький рівень використання механізму державно-приватного партнерства у реалізації інфраструктурних та інноваційних проектів, зокрема у державній сфері; 6) відсутність стратегії залучення інвестицій у високотехнологічні галузі.

Маємо врахувати, що ключові драйвери економіки України були обґрунтовано визначені в моделі Форсайт економіки України [6], основу якої склала якісна оцінка соціальних та економічних чинників виконана більш ніж 100 експертами. Форсайт визначив 10 ключових та перспективних напрямків економіки: 1) аграрний сектор; 2) військово-промисловий комплекс; 3) створення нових речовин, матеріалів та нанотехнологій; 4) ІКТ; 5) енергетика; 6) високотехнологічне будівництво; 7) розвиток наук про людину, біомедична інженерія, клітинна медицина, фармація; 8) розвиток транзитної інфраструктури; 9) туризм, відпочинок; 10) інші напрямки економіки [5].

Враховуючи усі наведені вище фактори, для цілей пропонованої Стратегії основними високотехнологічними напрямами для України є:

1) розвиток інноваційної екосистеми; 2) розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІКТ); 3) застосування ІКТ в АПК, енергетиці, транспорті та промисловості; 3) високотехнологічне машинобудування; 4) створення нових матеріалів; 5) розвиток фармацевтичної та біоінженерної галузі (в переліку відсутня аерокосмічна галузь, оскільки специфіка аерокосмічної галузі вимагає створення окремої стратегії розвитку та державної підтримки) [5].

Зазначимо, що Стратегія забезпечує формування усіх необхідних компонентів інноваційної екосистеми, а саме:

Фінансовий: Розумні гроші – доступ до фінансування на всіх етапах розвитку інновацій. Стратегія уряду повинна мати два напрямки: залучення венчурного капіталу в країну і підтримки інноваційних підприємств на ранніх стадіях, коли розрив у фінансуванні не може бути перекритий за рахунок приватного капіталу.

Людський капітал: 1) підприємництво – розвиток підприємницьких якостей у молоді та заохочення талановитих новаторів комерціалізувати свої ідеї і починати бізнес. 2) Розвиток сфери освіти та підготовка кадрів – покращення якості освіти, забезпечення доступу до кращих освітніх програм і підтримка освітніх ініціатив [4; 7]. 3) Рольові моделі – успішні підприємці мають помітний вплив як зразки для наслідування і наставники, та відіграють важливу роль у залученні молодих людей до своєї галузі і в формуванні підприємницької культури. 4) Ідеї та винаходи – розвиток інноваційної культури, що стимулюватиме винахідників на створення нових технологій і продуктів. 5) Таланти – створення умов для утримування та приваблювання талановитих винахідників і підприємців в Україну, надання їм можливості реалізовувати свої таланти і отримувати з них вигоду [9]. 6) Тренери та наставники – забезпечення кваліфікованої експертної допомоги для підприємців та розвиток культури, за якої досвідчені підприємці самі ставатимуть наставниками для своїх молодших колег. 7) Культура – створення такої культури допоможе новаторам розробляти, формулювати і реалізовувати свої ідеї в продуктах, а також заохочуватиме молодь до пошуку нових інноваційних ідей.

Економічний: 1) Доступ до глобального ринку – з впровадженням Угоди про асоціацію України та ЄС та інших торгових угод, які Україна ратифікувала, міжнародні ринки стають все більш доступними. Але вихід на зовнішній ринок часто є складним завданням для бізнесу, і тому інноваційні підприємства потребують допомоги і підтримки. 2) ІКТ інфраструктура –

розвиток ІКТ інфраструктури, що є ключовим фактором для підвищення інноваційної активності та корелює з показниками розвитку інновацій та конкурентоспроможності [5].

Варто зазначити, що найбільша віддача від упровадження інновацій – це підготовка освіченого працездатного людського капіталу, підготовкою якого повинні займатися всі ланки освіти в Україні, яка має структуру європейського типу та визначена ЮНЕСКО і ООН: дошкільна освіта, загальна середня освіта, позашкільна освіта, професійно-технічна освіта, вища освіта.

В складних реаліях сьогодення – війни, необхідності відбудови зруйнованого росією в Україні, ми вже зіткнулися з тим, що катастрофічно не вистачає фахівців робітничих професій.

Отже, підготовку кваліфікованих працівників за різними спеціальностями покладено як на загальну середню освіту, так і на професійно-технічну освіту, підготовкою кадрів для яких займаються й інженерно-педагогічні факультети університетів.

Список використаних джерел:

1. Озекін А. В. До розгляду професійних компетентностей менеджера. *Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice: proceedings of the XXVII International Scientific and Practical Conference (Prague. 12–15 July, 2022)*. Prague, Czech Republic. 2022. Pp. 274–276.

URL: <https://isg-konf.com/ru/multidisciplinary-academic-notes-theory-methodology-and-practice-2/>

2. Озекін А. В. Економічна компетентність студентів як фактор адаптації до кризових явищ. *Військова освіта і наука: сьогодення та майбутнє: тези доповідей XVIII Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Київ, 25 листопада 2022 р.)* / Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Київ, 2022. С. 271–272.

3. Петько Л. В. Виклики XXI століття для освітнього простору України. *Наукові праці ЧНУ: наук. журнал / Чорном. Нац. ун-т ім. Петра Могили; ред. кол.: О.П.Мещанінов (голова) [та ін.]*. Миколаїв: Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2017. Т. 303. Вип. 291. С. 10–14 (Педагогіка).

URI: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/18644>

4. Петько Л. В. Німецька мова для вступників до магістратури зі спеціальностей: 8.01010301 «Технологічна освіта» (за видами), 8.02020701 «Дизайн», 8.02020501 «Образотворче мистецтво» (за видами): навч. посіб. / Л. В. Петько, Л. В. Гребінник, Т. О. Олефіренко. – 2-ге вид., доп. ; за ред. В.І Гончарова. Київ : Університет «Україна», 2015. 162 с.

5. СТРАТЕГІЯ розвитку високотехнологічних галузей до 2025 року (проект): Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.07.2016. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:wFL-g12->

StgJ:www.me.gov.ua/Documents/Download%3Fid%3D8b96d8a1-8009-4c0e-a7d5-a7d96a2a7072&cd=7&hl=ru&ct=clnk&gl=ua

6. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти / наук. керівник проекту акад. НАН України М. З. Згуровський // Міжнародна рада з науки (ICSU); Комітет із системного аналізу при Президії НАН України; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»; Інститут прикладного системного аналізу НАН України і МОН України; Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. Київ: НТУУ «КПІ», 2015. 136 с.

7. Bodnarchuk Oleh, Bodnarchuk Oksana, Ersozoglu Rukie, Kanishevskaya Lyubov, Pet'ko Lyudmila, Turchynova Ganna, Vyshnivska Natalia. Model of entrepreneurial corporate education and prospects of professional development of managers in Ukraine. *Journal of Entrepreneurship Education (JEE)*. USA. 2019. Vol: 22 Issue: 2.
URL: <http://enquir.npu.edu.ua/handle/123456789/24347>

8. Ozekin Anton. Understanding Occupational Safety And Health in Technology Teacher Training in The Context of Economic Growth of Society. *Intellectual Archive*. 2022. Vol. 11. No. 3. Pp. 69–81.

9. Pet'ko Lyudmila. Developing students' creativity in conditions of university // Research: tendencies and prospects: Collection of scientific articles. – Editorial Arane, S.A. de C.V., Mexico City, Mexico, 2017. P. 272–276.
URI: <http://enquir.npu.edu.ua/handle/123456789/14303>

10. Pet'ko L., Popova L., Kulyk O., Kardash L., Ovsienko L., Denysiuk I., Proskurniak O. Web Oriented Education Course Design Model in the Entrepreneurship Education System. *International Journal of Entrepreneurship Education*. Ed. : Allied Academies. 2021. Volume 25 (6). Pp. 1–9.
URI: <http://enquir.npu.edu.ua/handle/123456789/34666>

РОЗВИТОК МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ ДВОХ НАЙБІЛЬШИХ МІСТ УКРАЇНИ В 2023 РОЦІ

Ю. В. ПЛАТЧЕНКО, бакалаврант
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*
ladirra1104@gmail.com

Транспортна система українських мегаполісів Києва та Харкова, де крім наземного громадського міського транспорту перевезенням пасажирів займаються метрополітени, являє собою складну організаційно-технічну систему з доволі складно прогнозованими та постійно мінливими